
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

KEGYELEM BŐL

Efezus 2,1-10

2016.SZEPTEMBER 4.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Ézsaiás próféta könyve 55. rész

Imádkozunk: Köszönjük Urunk, hogy el nem töröltetik az az örök szövetség, amelyet kegyelmedből, irgalmasságodból kötöttél, amelyet hallva újra és újra átéljük buzdításodat, hogy keresünk Téged, amíg megtalálható vagy. Hívunk hát segítségül, mert közel vagy, és bőséges Nálad a könyörület és a bocsánat. Köszönjük, hogy véghetetlen gazdagságodba befogadsz bennünket is, minket, akik távoliak és idegenek voltunk, minket, akik a magunk útján jártunk és ellenségeskedésben voltunk Veled. Igen, minket is megbékítettél Krisztus által, elhívtál, megkegyelmeztél, üdvösség útjára állítottál Szentlelkeddel és kegyelmeddel erősítesz és megtartasz bennünket. Hálaadással jövünk eléd, Mennyei Atyánk, megköszönve minden áldásodat, amit nekünk az elmúlt héten, a mögöttünk levő nyáron adtál, ahogyan bennünket megújítottál, megerősítettél és megsegítettél. És köszönjük, hogy most egybegyűjtöttél minket, istentiszteletre, szent közösségre, Igéd hallására, hitben való épülésre, a Krisztus vére által kötött szövettségben való megerősödéssre. Kérünk Mennyei Atyánk, vegyél el minden akadályt, kétségeinket, kicsinyhitünket, oldozz fel bennünket bűnterheink alól, hogy egészen szabadon, készséges szívvel, hálás lélekkel nyissuk meg önmagunkat szent üzeneted, megsegítő kegyelmed előtt. Krisztusért, szabadító Urunkért kérünk, hallgass meg bennünket, küldd el Szentlelkedet, áldd meg istentiszteletünket. Amen

Textus:

Titeket is megelevenített, akik holtak voltatok a ti vétkeitek és bűneitek miatt, melyekben jártatok egykor e világ folyása szerint, a levegőbeli hatalmasság fedelme szerint, ama lélek szerint, mely most az engedetlenség fiaiban munkálkodik; akik között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi testünk kívánságaiban, cselekedvén a testnek és a gondolatoknak akaróját, és természet szerint haragnak fiai voltunk, mint egyebek is: de az

Isten gazdag lévén irgalmasságban, az Ő nagy szerelméből, mellyel minket szeretett, minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal, (kegyelemből tartattatok meg!) és együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban: hogy megmutassa a következendő időkben az Ő kegyelmének fel-séges gazdagságát hozzánk való jóságából a Krisztus Jézusban. Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék. mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Átala a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk. Efézusi levél 2,-10.

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Egy szép levél olvasásába kezdünk bele. Pontosabban úgy kell mondjam, hogy igen szépen kezdődik az Efézusi levél. Mindjárt, az első rész egy csodálatos körmondat, amely áthajlik a második részbe is. Az apostol magasztaló szavakkal emeli egyre feljebb és feljebb azt a kegyelmet, azt az ismeretet, Istennek azt a szeretetét, amelyet Krisztusban elhozott, nyilvánvalóvá tett. És emel bennünket is egyre följebb és följebb. De aztán a levél második felét olvasva (4-6. részek) arra a megállapításra kell jutnunk, hogy sok baja volt egykor az efézusi keresztyéneknek, – és, igen, sok baja van mostanában is a keresztyéneknek. De mielőtt minderről szólnék és mindezt összevetném a levélnek ezzel a csodálatos kezdetével, hadd mondjak néhány szót Efézusról. Az Apostolok cselekedeteiből is tudunk erről a gyülekezetéről. Pál missziói útja előtt Efezusban, mai szóval, élt néhány messiáshívő, akik a Keresztelő János közösségéből jöttek, mert csak a János-féle keresztséget ismerték. Nekik hirdette Pál a Krisztust meggyőző erővel. Tudjuk azt is, hogy az apostol időről időre átutazott Efézuson, és a legkiválóbb munkatársait hagyta ott szolgálatra. És ha ellapozunk a Jelenések könyvébe, ott a hét gyülekezet között az első sorban áll az efézusi, de már nyilvánvaló az, amiről Pál is ír itt a levelében, hogy a krízisbe került gyülekezet nem jó irányba indult. Ezt mondja a gyülekezet ura az efézusiaknak: van egy kevés panaszom ellened, hogy az első szeretetet elhagyta. Emlékezzél meg azért, hogy honnét estél ki, és térj meg! (Jelenések 2,4) Csak másfél nemzedék telt el a gyülekezet alapítása és a Jelenések könyvének a megírása között és azt látjuk, hogy azok a nagy krízisek, amelyekről az apostol is szól itt a levelének a második részében, nem jó irányba vitték az efézusi gyülekezetet.

Tehát a krízist már jelzi mindaz, amiről az apostol is szól. Ám ez minden-kori krízise a keresztyéneknek, érdemes tehát Pál buzdítására figyelni. Mit kezdjek, kérdezzük sokszor ma, mit kezdjek a családommal? Én keresztyén vagyok, a családtagjaim nem azok. Hogyan oldjunk meg egy házassági válságot – a férfi legyen-e engedékeny és szeretetteljes, vagy inkább az asszony? Hogyan viszonyuljak a főnökömhöz? Én keresztyén vagyok, a főnököm nem az. Egyszer megkeresett valaki, és elmondta, hogy a főnöke a cégnél, ahol könyvelőként dolgozott, elrendelte neki, hogy készítse el azt

a műveletet, ami egyértelmű adócsalás lett volna. Ő azonban keresztyén lévén, azt tanulta, hogy az adót meg kell adni. Mit tegyen? – Legyen munkanélküli a hite miatt? Vagy éppen megfordítva, ismerek egy cégvezetőt, keresztyén ember, de mihaszna, semmirekellő, zsvány munkásai vannak. Rúgja ki őket, tegye ki őket az utcára? Egy kenyér van csak ott a családban. Hogyan viszonyuljunk a felsőbbséghez, a politikai hatalomhoz, vagy azokhoz a nagy szellemi mozgalmakhoz, amelyek áthatják a korunkat? Efézus, az antik világ egyik szellemi középpontja volt, filozófiai, vallási, kulturális, gazdasági, kereskedelmi értelemben. Volt ott minden. És ahogyan ezek között őrlődtek annak idején az efézusiak, mi is úgy őrlődünk. És sokszor úgy érezzük, hogy nem tudunk jó döntéseket hozni. Majd a végén még ezekre visszatérek.

Először azonban a szép dolgokról. Az apostol itt a levél bevezetőjében a feltámadott Krisztusról beszél, akit Isten a maga jobbára ültetett. Föl-emelte, felül minden fejedelemségen, minden hatalmasságon, minden erőn, minden uraságon, mindenben, ami ezen a világon reánk kényszerítő erővel hat, mindezeket Krisztus lábai alá vetette, Őt tette az anyaszent-egyház fejévé és mindeneket betöltött mindennel. Aztán így folytatja: titeket is... Bár a régi Vulgata fordítás, és a Károli fordításunk dőlt betűvel beszúrja ide, hogy titeket is *megelevenített*, de vannak olyan régi kéziratok, amelyekben ez a szó nem szerepel. Nem akarok most bibliatudományi vitába bocsátkozni. Van, aki úgy mondja, ha nem lenne ott ez a szó, hogy megelevenített, akkor úgy kellene érteni, hogy titeket is betöltött, titeket is fölmagasztalt, titeket is Krisztus oldalára állított. De nem bánom, hogy a régiek oda tették ezt az értelmező szót, titeket is *megelevenített*, akik halottak voltak.

Mert az első nagy krízis éppen ez. Halottak voltak, de Isten megelevenített. Azért voltak halottak – mondja az apostol – mert ti is e világ folyása szerint jártatok, talán jobb lenne így visszaadni: e világ szokása, de ha egészen pontosan akarnánk fordítani: e világ éppen aktuális korszellemé szerint jártatok. Olyan szót használ itt az apostol, amit általában az időre szoktunk fordítani. A *kairosz* szó szerepel itt, ezt többnyire úgy adjuk vissza: idő, alkalom. De itt így kell értelmezni: a világ szokása szerint, ami a divat, ami fennforog, ami éppen van. S, ugye, micsoda krízis ez, ha az ember hozzáigazodik, ahhoz ami van, és aztán kiderül, hogy a halálhoz igazodott hozzá? Pedig azt mondják: ahhoz kell hozzáigazodni, ami most van! Nem akarunk ódivatúak lenni! És annyit halljuk egyébként is, hogy a keresztyénség valami avult dologgá lett, amit eltesznek a háziasszonyok a hűtőszekrénybe, mint valami avult szalonnaveget, aztán ha pörcöt kell csinálni a túrós-csuszára, előveszik és csinálnak belőle. Mondjuk, erre jó a keresztyénség. De mikor van túrós csusza? – Félevenként egyszer. Inkább igazodjunk. Azt mondja az apostol: emiatt vagytok halottak. Hozzáigazodunk ahhoz, ami a világban folyik, amit életnek neveznek, - és máris halottak vagyunk. Az apostol egyértelművé teszi, feketén-fehéren fogalmaz,

kimondja, hogy tulajdonképpen így nem az életnek, hanem a halálnak engedelmessé válnunk, az élet ürügyén. Vagyis nem az élethez igazodunk, hanem a veszendőhöz, az elmúlandóhoz, a halálhoz.

De nyomban egy másik krízis kerül ide elénk. Azt mondja az apostol a következő sorban: de Isten gazdag lévén, irgalmasságában nagy szerelméből, mellyel minket szeretett, minket, akik meg voltunk halva a vétkek miatt, minket, akik halottak voltunk – ezt még egyszer kimondja – megelevenít együtt a Krisztussal, együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekbe a Krisztussal. Kihagytam egy beszúrást, hogy külön kitérhessek rá. A sorok között így kiált az apostol: ...megelevenített együtt a Krisztussal, kegyelemből tartattatok meg! Aztán folytatja: ...és együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekbe a Krisztussal. Sokan úgy magyarázzák ezt a helyet, hogy ezt talán egy későbbi szövegmásoló szúrta be ide. Ezt a felkiáltás, úgy mond, megtöri a lendületet. Mert ahogy én olvastam, úgy lenne lendülete: titeket is, akik meg voltatok halva, megelevenített együtt a Krisztussal, Vele együtt feltámasztott, Vele együtt ültetett a mennyekbe. Ezért olyan tudálékosnak tűnik, betoldásnak, hogy: kegyelemből tartottatok meg. Én mégis azokkal értek egyet, akik szerint ez nem későbbi beszúrás, ezt bizony az apostol tudatosan veszi be a szövegbe, szándékosan tör egyet a beszéde ritmusán. Az apostol ugyanis ezzel egy krízist jelöl. És ez a krízis is végigkíséri az egész keresztyénség történetét, mitöbb, végigkíséri az egyes keresztyén ember életét is attól a pillanattól kezdve, hogy élő hitre jutott és bemenete lett az Isten kegyelméhez, mert oda csak élő hittel lehet menni. Ha nincs élő hitünk, akkor legfeljebb csak sejtelmünk vagy információnk lehet Isten kegyelméről. Nos, a kegyelem első ízlelésétől kezdve az egész életünkön át kísér bennünket ez a krízis, hogy az új embernek meg kell küzdenie az óemberrel. Pál apostol beszél erről itt is és másutt is: vessétek le az ó embert! Sőt, egy helyen keményen mondja: öljétek meg földi tagjaitokat (Kol 3,5). Mert az nagy úr az óember, és szerfelett ügyes. Amikor eljönnek a hitnek nagy, lángoló pillanatai, az elfogadásnak, a megkegyelmezésnek a felemelő momentumai, akkor az ó ember félreáll, felszívódik, eltűnik. El is köszön tőlünk. Távoli vidékre költözik, megküldi a saját parte céduláját, meghív önnön temetésére – és mi ujjongunk a megtalált hitben, szárnyalunk az átélt kegyelemben, az Isten szeretetében. Ám krízis órák egyszer csak kiderül, hogy óember el se ment tőlünk. Ő fekszik az ágyamban, ő lapul a zsebemben, ő piszkálja a régi érzéseimet és az indulataimat. És ott van a késztetéseimben, a beidegezettségemben, hogy miképpen is kell élni. És nem hagyja magát. És újra meg újra előáll kedves szavával, a legfontosabb, döntő szóval, mindegyre azt mondja: nincs kegyelem. Nincs kegyelem, – érdem van. Meg kell szerezned Isten jókedvét, el kell érned kedvezését, ki kell csikarnod szeretetét. Rá kell vened Istent, ha nem másként, hogy legalább önmagáért megadja neked a jót és az üdvöt. Minden eszköz megengedett – csak egy nincs: kegyelem. Nincs az a végzetlen gazdagság, amiről az apostol itt beszél, magasztalva Isten

végzetlen jóságát, végére mehetetlen gazdagságát, mindent felülmúló kegyelmét. Ennek ellenkezője az óember beállítása: az ember megszerzi a jót, aztán jutalmazza önmagát, és kiosztja önmagának a prémiumot. Nemrégiben történt, hogy egy társaságban megalkottak egy önértékelési tesztet. Aztán ők maguknak kitöltötték, és annyira jól sikerült az önértékelésük, hogy rögvést, a nyári szabadság előtt föl is vették érte a prémiumot. De ezért kár volt a papírt pazarolni, meg a kérdéseket összeállítani! Óemberünk mindig vállon vereget bennünket – és odaköt a halálhoz. Mit mond az apostol? – Halottak voltatok, ti, akik hozzáigazodtatok a korszellemhez, az istenellenességhez... Azért szúrja be ide, hogy kegyelemből tartottatok meg, hogy megzökkentsen bennünket. Ti, akik halottak voltatok, vele együtt megelevenítettetek, vele együtt feltámasztottatok, vele együtt ültetettek a menyben – kegyelemből, és csakis kegyelemből.

Itt érkezünk el a harmadik nagy krízishez, amelyre a bevezető felvetésekben utaltam. Az efézusi levél nagy mondandói: hogyan éljünk? mi az Isten jó életrendje? mért ne legyek tisztességes? mért legyek tisztességes? – és az összes többi nehéz kérdés azzal tetőzik, amiért az apostol tulajdonképpen az Efézusi levelet írja. Rómából írta a levelet, fogolyként börtönből. Már zajlik a pere. Ennek a pernek a végeredménye az apostol szempontjából kilátástalan. Érdemes a második Timótheusi levelet elolvasni, az egy személyes levél, s benne az apostol önmaga életét már lezárt életnek gondolja, megfutotta a pályafutását, elvégezte a szolgálatát, csak ez van hátra, hogy mártírhalálával megpecsételje a Krisztus igazságát. De ezt nem így látták az efézusiak. Az efézusiak ezt úgy látták, hogy az az apostol, aki őket – bocsánat, hogy így mondom – szép, tiszta erényekre tanította, szépen élni tanította, a halálból kijönni tanította, most világfelforgatóként vád alatt van. Meginog a hitük. Hiszen hirtelen kétségessé vált minden. Hogy van hát, s mi lesz, ha be fog állni az üldözés? Az üldözésnek sokféle formája van. Leginkább azt értjük rajta, és ilyet tapasztalt Magyarországon is a keresztyénység a kommunizmus idején, amikor akár bitófáig, börtönig, internálásig, állásvesztésig megy, fenyegetéseken, zsaroláson keresztül nyíltan és egyértelműen érvényesül. Ilyen sok helyen zajlik ma is a világban. Ezt élhették át az efézusi keresztyének is, – lám, Pál apostol börtönben van, és ügyének halálos ítélet lesz a vége. Ez üldözés. De van az üldözésnek finom formája is, amit például mostanában látunk az Egyesült Államokban kibontakozni, az úgynevezett gender-politika kapcsán. Kitalálták, hogy nemcsak férfi és nő van, hanem vannak transzneműek és mindenféle más nemi identitások is, aki pedig ezt nem így gondolja, annak jaj! Azt megsemmisíti a média, annak a nyakára jogászokat küldenek, azt beperlik. A keresztyéneknek meg azt üzenik, hogy vagy fölszálltok a buszra, vagy átgázol rajtatok. Nincs mese. Igazodni – a kor folyásához, a kor szokásához, a világszellemhez. Ha nem igazodsz, átgázol rajtad. Nem tudom, érzitek-e ezt mély krízist? Mert ez már nem is egy harmadik, hanem egy mindent összefoglaló nagy krízisről van szó. Azt mondta az apostol a bevezető so-

rokban: ti is halottak voltatok, mert igazodtatok a korhoz, úgy jártatok, úgy éltetek. Most pedig azt halljuk itt a mi korunkban, nyíltan, egyértelműen: hogyha nem igazodsz a korhoz, akkor jaj neked! Hát mit válasszak? – kiálthatnánk –, melyik halált válasszam, melyik megsemmisülést, melyik krízist, melyik drámát, melyik ütést? Mert úgy tűnik, nem marad más. De hadd tetézzem még az efézusiak baját és a mi bajunkat is. Terhel bennünket a mi korunk közönyössége is, mondhatnám, szinte ez a legelviselhetetlenebb a keresztyének számára, – a közönyösség. Mert megütnek, csak kikialakul bennünk az érzés, hogy mégiscsak mondtam valamit, hiszen kaptam érte egy pofont. Csak csináltam valamit, mert megszorítanak érte. Csak lehet nálam valami igazság, ha olyan feneketlen gyűlölettel gyűlölnék a szeretetemért. De mikor elmennek mellettünk... Készült egy felmérés néhány éve Németországban. Megkérdezték a lelkipásztorokat, hogy mi a legnagyobb lelki problémájuk. A döntő többség azt felelte: a fölöslegesség-érzet, az a tudat, hogy nincs rájuk szükség, hogy nincs szükség az egyházra. Azt, amit az egyház csinál, más is meg tudja csinálni. Ruhát, cipőt, pénzt gyűjteni a szegényeknek más is tud, megsimogatni a szomorú ember buksiját, más is tudja. De az evangélium nem kell! Mégsem ellentámadást kapnak érte, hanem, egyszerűen csak nem kell... A mai ember elsiklik előle az evangélium elől. Aztán még hozzáveszem azt a szellemi kiüresedést, ami a mai keresztyénséget jellemzi, mert szellemi kiüresedésben van a mai keresztyénség, – ez is a korhoz való hozzáigazodás. Ahogy butulnak a gyerekeink az internet előtt ülve napi 24 órát... és a valóság számukra most már csakis és kizárólag a facebook, már amit megenged nekik látni. És sorolhatnám az összes többit. És mint hallom, Magyarországon egyetemisták tüntetnek, hogy órára kell járni. Igaz, hogy csak a kötelező óraszám felét kell lehallgatniuk, de nekik ez is sok. Hát kérdezem én, akkor miért járnak egyetemre? De lassan a keresztyénség is így lesz, testvérek, adok valakinek egy kis karcsú könyvecskét, nem is olyan rafinált teológia, hanem egyszerű, világos szavak. És látom az elképedést, hogy jaj, olvasni kell? Nos, nem kell, gondolkozni sem kell, körülnézni sem kell, nem kell csinálni semmit - nyilván. Egy szellemi igénytelenség is megjelent itt, vagy inkább kiüresedés.

És szólnunk kell a keresztyének morális csődjéről is - egyen-egyenként is. Nem lehetünk mi büszke Bélák, akik fennen hordják orrukat, és oda állíthatják magukat valami piederstálra és mutogathatják magukat, mint erkölcsi tökéletességek! Súlyos alkukat kötünk a szeretet nevében, és aztán akárhova fordulunk, a keresztyénség kapja innen-onnan a pofont. Hát mit lehet itt tenni? Csakis azt, amit az apostol itt leír. Ugyanis az, amiről az apostol itt beszél, az mind jövő idő. És abban van a keresztyénség egész titka, hogy a keresztyénség voltaképpen –igazi legmélyebb szellemi tartalma szerint – a jövőből érkezik. Mert mi azt az Úr Jézus Krisztust várjuk, akiről ezt mondjuk az apostoli hitvallásban, hogy venturus: eljövendő. S leszen eljövendő ítélni élőket és holtakat. Ahogy az Atanázuszt féle hitvallásban

mondjuk: eljön az Ő országa, és nem lesz vége. Vagyis azok az aggodalmaink, amelyek teljesen áthatnak bennünket, és meghatározták egykor az efézusiakat is, azok a jelenlegi aggodalmak, és a múltak a terhei, – de maga a keresztyénség az valójában a jövő. És ezért van súlya Pál apostol felemelő szavainak: titeket is, akik halottak voltatok, együtt megelevenített – kegyelemből tartattatok meg! – , együtt feltámasztott, együtt ültetett a mennyekbe Krisztus Jézusban, hogy megmutassa a következő időben kegyelmének mindent meghaladó gazdagságát, hozzánk való jóságában a Krisztus Jézusban. Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által, ez nem töletek van, Isten ajándéka ez.

Elhagytad az első szereteted – ezt üzeni az Úr egy nemzedékkal később az efézusi gyülekezetnek. Sokszor ezt időrendben szoktuk érteni és magyarázni. Sok igehirdetést olvastam és hallottam erről, valahogy így: az első szeretet, az első szerelem, az igazi, amikor megismerjük Istent a maga igazi valóságában, beleszerelmesedünk, aztán kihűl bennünk ez a szeretet. De, kedves testvérek, az Istennel való kapcsolatunk azért nem egy ilyen unalmas házassági melodráma. (Két fiatal nagyon megszerette egymást, összeházasodtak, aztán jöttek a gyerekek, a gondok, a bajok, aztán már csak szeretgetik egymást, aztán elviselik egymást, aztán üzen az Úr Jézus Krisztus, hogy iszkiri, vissza a kamaszkori lángoló nagy szerelemhez.) Dehogy. Ami itt az első, az a kvalitást jelenti. A protosz (első) szó itt azt jelenti abszolút szubsztanciális értelemben, ami mindent meghatároz - és ezért az az első az utolsó. Az az első, a Jézus Krisztusban való szeretet – az az utolsó, minden beteljesítő is. Én vagyok az első és az utolsó, az alfa és az ómega, mondja ugyanitt, a Jelenések könyvében az a Jézus Krisztus, akiben vele együtt megelevenítettünk, feltámasztattunk, akivel együtt ültettünk Istennek a jobbára. Ő mondja, nem az eleje, a kezdete felől, hanem a lényege felől nézve: az a panasza ellened, hogy az első szeretetet, az igazit elhagytad. Térj meg azért, és tudd meg, honnét estél ki. Innét. Innen: az Isten gazdag lévén irgalmasságában az Ő nagy szerelméből, mellyel minket szeretett (ez az első szeretet!) minket, akik meg voltunk halva a vétkek miatt megelevenített együtt a Krisztussal. Kegyelemből tartottatok meg! És együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben Krisztus Jézusban, hogy megmutassa következő időkben az Ő kegyelmének felséges gazdagságát hozzánk való jóságában a Krisztus Jézusban. Térj meg! Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU